

एफएमआर - १

एनबीएफसीमध्ये प्रत्यक्ष घडलेल्या किंवा संशयित फसवणुकीवरील अहवाल
(परिच्छेद ३ अनुसार)

भाग - १ : फसवणुकीचा अहवाल

१. एनबीएफसीचे नाव	
२. फसवणुक क्रमांक	
३. शाखेची माहिती	
(अ) शाखेचे नाव	
(ब) शाखेचा प्रकार	
(क) स्थळ	
(ड) जिल्हा	
(ई) राज्य	
४. मुख्य पक्षाचे/खात्याचे नाव	
५.(अ) फसवणुक आढळून आली ते कार्यक्षेत्र	
५.(ब) कर्ज खात्यामध्ये फसवणुक आढळली आहे काय?	होय/नाही
६.(अ) फसवणुकीचा प्रकार/जात	
६.(ब) फसवणुकीसाठी कॉंप्युटरचा उपयोग केला गेला होता काय?	
६.(क) होय असल्यास त्याबाबतची माहिती	
७. संबंधित एकूण रक्कम (रु. लाख)	
८.(अ) घडल्याची तारीख	
(ब) उघडकीस आल्याची तारीख	
(क) उघडकीस आणण्यामधील विलंबाचे (असल्यास) कारण	
(ड) आरबीआयला कळविण्याची तारीख	
(ई) ही फसवणुक आरबीआयला कळविण्यामधील विलंबाचे (असल्यास) कारण	
९.(अ) फसवणुकीच्या कार्यरीतीची	
(ब) थोडक्यात माहिती	
१०. फसवणुक कर्ता	
अ कर्मचारी	होय/नाही
ब ग्राहक	होय/नाही
क बाहेरील व्यक्ती	होय/नाही
११.(अ) नियंत्रक कार्यालय (प्रादेशिक / विभागीय) ही फसवणुक नियंत्रक अहवालांवरून (असल्यास) शोधून काढू शकले काय	होय/नाही
(ब) माहिती प्रणालीमध्ये सुधारणा करण्याची गरज आहे काय?	होय/नाही

१२.(अ) ती फसवणुक प्रत्यक्ष घडल्याची व उघडकीस आल्याची तारीख ह्या दरम्यान अंतर्गत तपासणी/ऑडिट (कॉन्क्रेट ऑडिटसह) त्या शाखांमध्ये केले गेले होते काय?

(ब) होय असल्यास, त्या तपासणी/ऑडिट दरम्यान ती फसवणुक उघडकीस का आली नाही.

(क) अशा तपासणी/ऑडिट दरम्यान ती फसवणुक उघडकीस न आणली जाण्याबाबत कोणती कारवाई करण्यात आली आहे.

	होय/नाही

१३. केलेली / प्रायोजित कारवाई

अ) पोलिसात तक्रार

१) पोलिसांकडे एखादी तक्रार केली आहे काय?

२) होय असल्यास त्या पोलिस स्टेशनचे नाव.

संदर्भाची तारीख

प्रकरणाची सध्याची स्थिती

पोलिस तपास पूर्ण झाल्याची तारीख

पोलिसांनी तपासणी अहवाल सादर केल्याची तारीख

३) पोलिसांकडे कळविले नसल्यास त्याबाबतची कारणे

	होय/नाही

ब) कोर्ट/इतरत्र परतफेडीसाठी केलेली फिर्याद

१) फिर्याद दाखल केल्याची तारीख

२) सध्याची स्थिती

क) विम्याबाबतचा दावा

१) विमा कंपनीकडे एखादा दावा दाखल केला आहे काय

२) तसे नसल्यास त्याबाबतची कारणे

	होय/नाही

ड) कर्मचाऱ्यांच्या बाजूस केलेल्या कारवाईची माहिती

१) ह्याबाबत अंतर्गत तपासणी करण्यात/करण्याचे ठरविण्यात आले आहे काय

२) होय असल्यास ती पूर्ण झाल्याची तारीख

३) एखादी विभागीय चौकशी करण्यात/करण्याचे ठरविण्यात आले आहे काय

४) होय असल्यास खाली दिलेल्या नमुन्यात माहिती द्यावी.

५) तसे नसल्यास त्याबाबतची कारणे

	होय/नाही

क्रमांक	नाव	हुद्दा	निलंबित केले आहे काय / निलंबनाची तारीख	चार्टशीट दिल्याची तारीख	अंतर्गत (डोमॅस्टिक) चौकशी सुरु केल्याची तारीख	चौकशी पूर्ण केल्याची तारीख	अंतिम आदेश दिल्याची तारीख	दिलेली शिक्षा	फिर्याद / निवाडा / सुटका इत्यादींची माहिती
---------	-----	--------	--	-------------------------------	---	-------------------------------------	------------------------------------	------------------	--

- ई) असे प्रसंग टाळण्यासाठी
केलेले/करण्यात येणारे उपाय
१४. (अ) वसूल झालेली एकूण रक्कम
१) संबंधित पक्षांकडून वसूल झालेली
रक्कम
२) विमा कंपनीकडून
३) इतर स्त्रोतांमधून
(ब) एनबीएफसीला झालेला तोटा
(क) त्यासाठी असलेली तरतुद
(ड)काढून टाकलेली (राईट ऑफ) रक्कम
१५. आरबीआयच्या विचारांसाठी सूचना

भाग ब : कर्ज खात्यामधील फसवणुकीबाबत अतिरिक्त माहिती

(सर्व कर्ज खात्यातील रु. ५ लाख किंवा अधिक रकमेच्या फसवणुकींसाठी हा भाग पूर्ण करावयाचा आहे.)

अनुक्रमांक	पक्षाचा प्रकार	पक्ष / खात्याचे नाव	पक्षाचा पत्ता

कर्ज खात्यांची माहिती :

पक्षाचा अनुक्रमांक	पक्ष / खात्याचे नाव	कर्ज खात्याचा अनुक्रमांक	खात्याचा प्रकार	मंजुरीची तारीख	मंजुरी प्राप्त मर्यादा	शिल्लक येणे

कर्ज खात्याच्या संचालक / मालकाची माहिती :

पक्ष / खात्याचे नाव	अनुक्रमांक	संचालक / मालकाचे नाव	पत्ता

संलग्न संस्था :

पक्ष / खात्याचे नाव	संलग्न संस्थेचा अनुक्रमांक	संलग्न संस्थेचे नाव	पत्ता

संलग्न संस्थेच्या संचालक / मालकाची माहिती :

संलग्न संस्थेचे नाव	अनुक्रमांक	संचालकाचे नाव	पत्ता

फसवणुकीचा अहवाल तयार करण्यासाठी (एफएमआर - १) सूचना

^१ फ्रॉड नंबर (फसवणुक क्रमांक) : संगणकीकृत करण्यासाठी व संदर्भ शोध घेण्यासाठी हा घालण्यात आला आहे. ह्या क्रमांकात अक्षरे व अंक पुढीलप्रमाणे - चार अक्षरे (एनबीएफसीच्या नावासाठी), वर्षासाठी २ अंक (०२, ०३ इत्यादी), तिमाहीसाठी दोन अंक (जानेवारी ते मार्चसाठी ०१) आणि शेवटचे चार अंक हे त्या तिमाहीत कळविलेल्या फसवणुकीसाठी धावते अंक.

^२ शाखेचे नाव : एखादी फसवणुक एकापेक्षा अधिक शाखांशी संबंधित असल्यास, जेथे संबंधित रक्कम सर्वात जास्त असेल त्या एकाच शाखेचे आणि/किंवा ह्या फसवणुकीचा पाठपुरावा करण्यासाठी मुख्यतः संबंधित असलेल्या शाखेचे नाव दिले जावे. इतर शाखांची नावे ही बाब क्र. ९ समोर दिलेल्या थोडक्यात इतिहास/कार्यकृतीची रीत मध्ये दिली जावीत.

^३ पक्षाचे नाव : त्या फसवणुकीची ओळख पटविणारे स्पष्ट नाव दिले जावे. कर्ज खात्यात झालेल्या फसवणुकीबाबत कर्जदारांची नावे दिली जावीत. कर्मचाऱ्यांकडून केल्या गेलेल्या फसवणुकीसाठी त्या फसवणुकीची ओळख देण्यासाठी कर्मचाऱ्यांची नाव/नावे दिली जावीत. आंतर-शाखीय फसवणुक झाली असून त्यात एखाद्या विशिष्ट कर्मचाऱ्याचे नाव ओळखणे शक्य नसल्यास त्या फसवणुकीला “आंतर-शाखीय फसवणुक” असे नाव दिले जावे.

^४ फसवणुक / आढळून आलेले कार्यक्षेत्र : एफएमआर २ (भाग १) (कॅश; डिपॉझिट्स (टर्म)), नॉन-रेसिडेंट अकाउंट्स, अॅडव्हान्सेस (कॅश क्रेडिट/टर्म लोन्स/बिल्स/इतर), विदेशी मुद्रा व्यवहार, आंतर-बँकीय खाती, चेक्स/डिमांड ड्राफ्ट्स इत्यादी. खाती, ताळेबंदाबाहेरील (पतपत्रे/हमी/सह-स्वीकार/इतर); इतर) मधील स्तंभ १ मध्ये दिलेल्या संबंधित क्षेत्राचे नाव लिहावे.

^५ फसवणुकीचा प्रकार : पुढील प्रकारातून, फसवणुकीच्या प्रकाराचे सर्वात चांगले वर्णन करणारा अंक/क्रमांक निवडा - (१) अफरातफर व विश्वासभंगाचा गुन्हा, (२) बनावट संलेखाद्वारे/खोट्या खात्यांमार्फत बुक्स ऑफ अकाउंट्स मध्ये लबाडी करून व मालमत्तेचे रूपांतरण करून पैसे लुबाडणे, (३) बेकायदेशीर लाभ/बक्षिसासाठी अनाधिकृत कर्ज सुविधा देऊ करणे, (४) निष्काळजीपणा व रोकड रकमेत तूट, (५) फसवणे व बनावट पत्रे तयार करणे, (६) विदेशी मुद्रेमधील व्यवहारात अनियमितता, (७) इतर.

^६ संबंधित एकूण रक्कम : सर्व ठिकाणी रकमा ह्या दोन दशांश स्थळांपर्यंत रु. लाख मध्ये लिहिल्या जाव्यात.

^७ फसवणुक घडल्याची तारीख : फसवणुकीची नेमकी तारीख देणे कठीण असल्यास (उदा. बऱ्याच मोठ्या काळात फसवणुक होत राहिली असल्यास किंवा कर्जदाराकडून केली व नंतर फसवणुक ठरलेल्या कृतीची तारीख ही खात्री करून घेण्याजोगी नसल्यास) अशी एखादी अंदाजे तारीख लिहावी की ज्या तारखेस त्या व्यक्तीने ती फसवणुक केली असल्याची शक्यता आहे. (जसे, वर्ष २००२ मध्ये केव्हाही केल्या गेलेल्या फसवणुकीसाठीची तारीख जानेवारी १, २००२) विशिष्ट माहिती (म्हणजे ती फसवणुक कोणत्या कालावधीत केल्याचे आढळून आले) पूर्वतिहास/कार्यकृतीची रीत मध्ये देण्यात यावी.

^८ आढळल्याची तारीख : नेमकी तारीख मिळत नसल्यास (तपासणी/ऑडिट दरम्यान उघडकीस आलेली फसवणुक किंवा रिझर्व बँकेच्या निदेशावरून) अमुक एका दिवशी ती फसवणुक उघडकीस आल्याचे समजून ती तारीख लिहावी.

^९ आरबीआयला कळविल्याची तारीख : ह्या बाबतीत एकसमान तारीख म्हणजे आरबीआयला फॉर्म एफएमआर - १ मध्ये सविस्तर रिपोर्ट पाठविल्याची तारीख असेल त्याआधी फॅक्स किंवा डीओ पाठविल्याची तारीख नव्हे.